

d'on no-s *corts*» (rimant amb *desconhort, confort, mort, estort* ---), v. 43 «un vestit tan esquitit que no se'l pugui *cordar*»;² en un text de Solsona de 1336 (veg. context s. v. *cabeça*) és encara «lligar un vestit amb l'entrellaçament del cordó» (BCEC, 1905, 155.45); «molt prest fon vestit, sens acabar-se de *cordar*», Jo. Martorell (Ag. I, 223); mot que avui s'estén fins als límits NO. de la llengua: *còrda-te l'americana* «abroç-chatela» a Benasc (Ferraz, 42). Avui la gent de València diu que *cordar* no és d'ells sinó *passar* (basat, per cert, en el mateix fet del cordó), ni *descordar-se* sinó *despassar-se*, GRenat («El Camí», 14-iv-1934), però encara Carles Ros incloïa en els seus *AdagesR* de 1736 «ni *cordar-se* en tiretes sense cap, / ni gós famolenc, ni porc molt fart» (p. 77).

Cordat aplicat a la bala de drap perquè aquesta va cenyida amb una corda: «una bala de draps adobatx que sia *cordada*, dos diners», document de Puig-cerdà de 1288; un altre, V. FARCELL, i un altre també d'aquell lloc i data, V. GUALDA (RLR IV, 506, 507); «ses cadires de menjador són *cordades*, de diferent dibuix, segons sa costum de diferents punts de s'illa; es *cordat* més usual és amb espei, que resulta es més còmodo per seure; ses cadires eren iguals d'una veïa que hi havia a ses cases noves», Arx. Lluís Salvador (p. 50).

Descordar, en Jaume I pren ja un significat secundari de 'esgavellar, desballestar, desfer': «veem Nòs e-ls altres que aquell castell no tenia prou, car n'hi havia molt *descordat* per los colps de les algarades» (Cròn., Ag., p. 210), «lavors ell se despullà la roba e restà en gipó d'orfebreria, començà's a *descordar* e segués sobre lo lit», JoMartorell (I, 359); «lo fermall stava lligat ab la *cordonera* del brial, e no-s podia levar sens que no fos *descordada*», id., cap. 53; «davall de la seua esquena — un fic o senyal tenia: / es va *descordà* 'l gipó y 's departa la camisa», cançó recollida a Eivissa, MilàF (Romillo., 242, 1); la de la criada astuta que veïlla l'hostal fingint estar adormida, no és posterior (o ho és de ben poc) al S. XVII: quan hi entren els bandolers disfressats, «la n'han *descordadeta*, / veure si's despertarà» (recollida a Argentina, MilàF, 114.13C); cites de Noller, Vidal i Val., i PonsMass., en DBal.; *descordament*, que des de c. 1925 s'ha usat molt amb un sentit figurat de 'desvergonyiment, impudor, indisciplina' (J. Ma. de Sagarra, etc.).

Cordà(da) de coets 'lligada de petards borratxos' val. (Polop, 1963).

Sembla que ja ha de ser vell el duplicat *cordill/cordell*: aquell, propi del Princ.; tot i que no trobo documentat *cordill* fins a la fi del S. XVIII (encara només «*cordell o cordó*» en el DTo. de 1660, no canviat en el de 1757): en una «Loa» ross. de St. Vicenç en ms. de 1799 (RLR xxxiii, 96), i en Belv. (1803) i Lab. (1839 «reunió de fills retorts; lo que fan servir los mestres de casas per a pujar iguals las parets; lo que serveix per a calsar las abarcas, *tirar a cordill, estar alguna cosa a cordill*»): tots dos conservant també *cordell* però com a ant.; *cordill* 'filó de mena' (La Nou-

Malanyeu, 1964); *cordilla* [1617] «despenjant-me ab l'ajuda de tanys i arrels, y de la forta *cordilla* que, per a cassos tals, dúyam tots cenyida del cos», MVayreda (La Pany. xxi, 337); *cordillada* 'serra, carena': «aquella *kurdiçada* és la serra del Navà», Freixenet de Camprodon (1935); *berba kurdiçera* a Estaaon de Cardós (1934).

Cordell ja compta amb documentació clàssica valenciana des d'Ausiàs: «de tres *cordells* Amor deu fer sa corda» (LXXXVII, 95); ací es tracta de quelcom més fort i gruixut que un mer cordill, i encara això és més clar en *Spill* de JRoig, on es tracta dels assots amb què Jesús festigà els mercaders: «falsos banqués, / sacerdots vells, / ab certs *cordells*, / començà batre, / e-ls fé abatre, / tancar, fallir, / mancar, fugir» (v. 13390); també a Menorca (BABL II, 78) a. 1558; «ab que medien los antics --- en Egypte usaven funiculus, que era *cordell*, que tenia 60 estadis», OPou (ThPu., 79). És un lloc comú del folklore valencià, referent al Montgó, Puig-Campana, etc. i muntanyes semblants, recomanar que si tenen el cap embolcat de boira o núvols, «si Montgó té capell, / agarra 'spart i fes *kordeïl*» pròpiament fes cordeta, emprèn-te una feina entretinguda que et faci estar sota cobert, perquè farà mal temps durable: així ho sento a Xilxes, Vilafamés, Demús, Dénia, Polop, etc. (és la cordeta d'esparg per fer espardenyes).

Hi ha aplicacions translàtiques. A Ribagorça 'carena de serrat': «des de Sant Llorenç fins a l'Almúnia, tot és un *kordeïl*» (Lluçàs, 1957). Altrament el mot ha passat també a designar un tipus determinat de carcerada o assegador; per Onda passen el *kordeïl* de Castilla i el d'Aragó, i en el Sitjar hi ha un *cordell* que ix d'Almassora; sortint de Puçol travessem la *berèda* dita també *L'assegador*, camí de Lliria, que és «cordell de primera» o sigui de 96 vares d'amplària (1962) (potser igual al *cordell* de 60 estadis avaluat per OPou).

Cordella [1619, Felanitx]; a Eivissa, «cuerta delgada de esparto» (Pérez Cabrero); «corda prima de cànyem; llandera», men. (Ferrer Guinart, *Rond. Men.*, 216); «aquestes cadenes d'or / que m'enjoïen, i em fan bella, / me serviren de *cordelles* / per a lligar-vos, Senyor», Camps Merc. (*Folkl. Men.* I, 43). *Cordellat* [1507, DAg.; «alfenic o sucre *cordellat*: penidia; sucre roig ---», OPou, ThPu., 196] d'ací manllevat cast. *cordellate* (1511); i hi hauria variant *cordellant*, 1485 [Fs. Wartburg, 1958, 584, però cal comprovar-la]. En el Migjorn valencià feien el rusc amb «un *karapúço* d'ambeläge i *korðaçétes* d'esparg», Bellús (1962). *Cordeller*, nom d'ofici a Cocentaina (1963). Altrament *cordell* i derivats s'han aplicat als serrats i serralades, com el cast. *cordillera*: *kordeçada* a Ascó (REbr., 1936); però en terra valenciana això s'acosta molt a la forma castellana: les *kordeçeres* de Tarrassos i les de Boquella, a Vallada (val a dir que això és ja a la ratlla d'Ènguera), però també a Tàrbena veig la *Cordellera d'En Vaquer*, i fins amb el tradicional article mallorquí *Sa Cordellera 'N Nelo* (1963).

De *corda*, ve *corde* [1399]; «*corde*: funarius»,